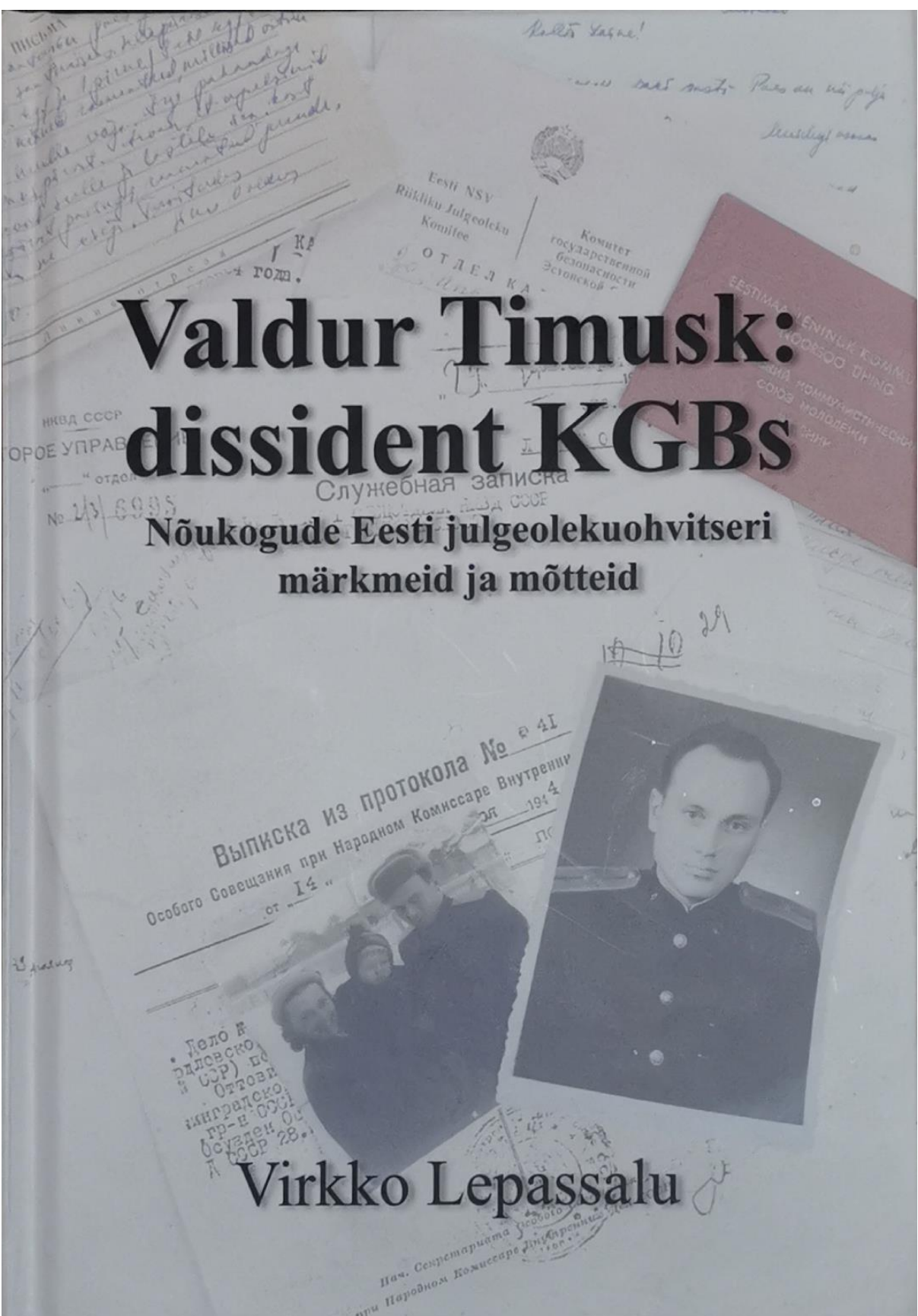

Valdur Timusk: dissident KGBs

Nõukogude Eesti julgeolekuohvitseri
märkmeid ja mõtteid

Virkko Lepassalu

Virkko Lepassalu

Valdur Timusk: dissident KGBs

Nõukogude Eesti julgeolekuohvitseri
märkmeid ja mõtteid

Hennule,
kellel seda
raamatut ei oleks.

Lugupidamisega Virkko Lepassalu
13. aprill 2021

Eessõna. Pooltoonid

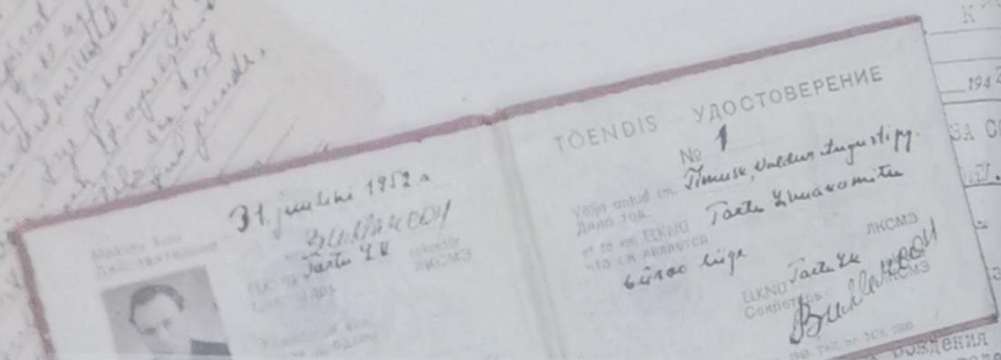
Kellele pagana pärast on möödunu meenutamist enam tarvis? Sotsiaalvõrgustikusõltlastele, kellest suurem osa ühiskonnast paistab koosnevat? Lõpuks võtan siiski ette vanad lintkassetid. Kirjutan neilt maha ammuse tuttava, ENSV KGB alam-polkovnikuna 1983. aasta alguses pensionile jäänud Valdur Timuski mälestused. Millegipärast hakkab see järjest enam kaasa haarama – mida enam ma möödunud aegadesse kaevun. Kõik see ei olnudki ju nii ammu.

Mida või keda kujutas endast ENSV KGB 30aastase staažiga ohvitser, kelle kohta üks kuulujutt pajatas, et tema kabinet olevat täis riputatud Stalini portreesid? Needsamad kuulujutuveskid jahvatasid, et ta olevat tahtnud saada NSV Liidu lagunemisel Eesti uueks Johannes Lauristiniks, kes ehitaks üles moodsama, rahvademokraatliku ENSV.

1990ndate keskel asetas KGB nüüd juba eruohvitser Henn Latt oma sõbra Valdur Timuski ette lauale diktofoni. See oli kunagises Triigi kolhoosis – aseesimehe vanemate majas, mida Latt hästi tundis ja kus saadi segamatult rääkida. Päevad kulusid ja kassetid täitusid, kuni neid sai kümme-kond. Ajapikku tajusin neid 90ndate keskpaiga lintkassette kuulates, et juba Stalini aja lõpuperioodil julgeolekus teenistust alustanud Valdur Timuski mälestused kujutavad endast omapärast ajaloodokumenti.

Valdavalt on Nõukogude perioodi ühte müstifitseeritumat ametkonda ehk KGBd seni käsitletud vaid ühe poole ehk ohv-

... Pärast on mitu päeva

Kes oli ENSV KGB 30 aastase staažiga ohvitser Valdur Timusk, kelle kohta üks kuulujutt pajatas, et tema kabinet olevat täis riputatud Stalini portreesid? Needsamad kuulujutuveskid jahvatasid, et ta olevat tahtnud saada NSV Liidu lagunemisel Eesti uueks Johannes Lauristiniks, kes ehitaks üles moodsama, rahvademokraatliku ENSV. Valdavalt on KGBd seni käsitletud vaid ühe poole ehk ohvrite, toonase Nõukogude justiitsmasinavärgi hammasrataste vahele jäänud inimeste silme läbi.

Samal ajal on ajaloohuviliste jaoks jäänud üsnagi ahtaks vaade, mida mõtlesid, arvasid ja tundsid need, ENSV KGB puhul suures osas ju samuti eestlased, kes seda salastatud masinavärki teenisid.

Valdur Timusk alustas tööd organites juba Stalini ajal. Tema mälestused avavad ainulaadse vaate eri Nõukogude ajastutel teeninud julgeolekuohvitseri mõttemaailma. Aga ka laiemalt sellele, mida kujutas endast KGB kui tänaseni üks kõige enam müstifitseeritumaid organisatsioone ENSVs.

Особого Совещания при ЦК КПСС
от 14
САУШААН
Тало № 0163001
Самарской ода.
СР) по осн. в
Оттовица, 19С
интересной ода
гр-и ССР, бес
Осуджен Особой
А ССР 28. II - II

Особого
2г.
и
орган-
ЭЛЬНО-
СЯТЬ
Я

ISBN 978-9949-551-80-4

9 789949 551804

Handwritten signatures and stamps, including a circular stamp with the text 'Особого Совещания при ЦК КПСС' and 'Сектор контрразведки'.